

A. 12597.

KAITSELIIDU LASKEMÄÄRUSED SÕJAVÄEPÜSSIDEST

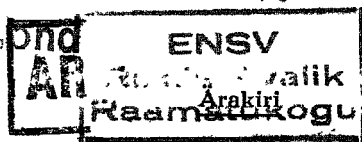
KLASSIHARJUTUSTE, KLASSIKATSETE TA-
BELID JA LASKERADADE VÄLJAEHITAMINE

MUUDATUSED JA TÄIENDUSED NR. 2

KAITSELIIDU PEASTAABI VÄLJAANNE
TALLINN, 1935. A.

S. 1935

Kaitseliidu ülema käskkiri 200

Nr. 34

113904

Tallinnas, 6. mail 1935. a.

§ 1.

Kaitseliidu laskekoool, millele pandi alus 1928. aastal, baseerus peamiselt sportlistel punktilaskeharjutustel. Tagaplaanil on olnud senini lahingsisuliste laskeharjutuste korraldamine. See kõik sündis mitte unustuse tõttu, vaid alg-aastail üldise madala lasketase nõudel.

Et vaba sportline laskeharrastus on meie laskureid köitnud ja lasketaset viinud edasi, siis tahab kaitseliit ka tulevikus samale sportli-sele alusele jääda, pannes aga pearõhku lahing-sisulisele laskmisele. Seega siis — sportlik lahinglaskmine. Seda võimaldab meie suure-arvuline klassilaskurite pere (34,7%) ja märksa tõusnud lasketase. Edaspidi punktilaskeharju-tused jäävad algajaile ja püssijooksu tundma-õppimiseks uutel kaugustel, kuna klassilasku-ritele ja kütidele harjutuslaskmisteks on võe-tud peamiselt lahingsisulised laskeharjutused. Uued laskeharjutused klassilaskureile ja kütti-dele on kokkuseatud nii, et laskur oleks ase-tatud võimalikult lähedatesse lahingutes ette-tulevatesse olukordadesse ja ümbrusesse.

Meie eesmärgiks jääb: iga kaitseliidu klassilaskur on healahinglaskur, ta peab vähemalt kahest lasust ühega iga lahingmärgi kuni 300 m kauguseni tabama; kütt aga peab lahingmärgid tabama kuni 600 m kauguse ni. Sellele eesmärgile peame välja jõudma.

Lahingus ilmnevad kaks erilist joont: meie eneste tulejoon ja teine vastase tulejoon (märkide joon). Laskekohaks laskurile lahingus on parim niisugune, mis pakub maksimum soodustusi tema lahingülesande täitmisel, s. o. 1) parim tulistamise ja vaatlemise võimalus; 2) kindel asend oma relva tule tõhususe kõige paremaks saavutamiseks ja ära kasutamiseks; 3) kaitse leidmine vaenlase tule ja vaatluse eest.

Märkide joon (vastase tulejoon) on analoogiline oma tulejoonele, ainult selle vahega, et kõik see, mis oma laskekoht meile rokkem soodustusi pakub — raskendab vastase hästivalitud tulepositsioon meie ülesande täitmist.

Uus laskekool seab ülesandeks ja eesmärgiks: välja õpetada laskureid ja kütte osavateks lahinglaskuriteks, et nad oskaksid tegutseda lahingu igasuguses olukorras. Kaitselahingus laskur peab omama selge ettekujutuse kaeviku ehitamisest, selle kasutamisest laskmiseks ja enda varjamiseks; laskur peab saama selge ettekujutuse pealetungiva vastase tegevusest, kus märgid ilmuvad ainult lühikeseks ajaks ja jälle kaovad, omama teadmised ja oskused liikuva märgi tulistamiseks. Selle kõige juures omab oma tule tagajärgede vaatlemine erilise väga suure tähtsuse. Vaatluseta ei saa olla lahingus tagajärjerikast tuld. Pealetungilahingus üksik võitleja laskekoha valikus ja oma tulirelva kasutamiseks kasutab mitmesuguseid maastikul leiduvaid varjeid, nagu kraave, maastiku volte, auke, kände, põllupeenraid jne., nende kasutamist peame õppe-laskeharjutustel kätte õpetama. Laskurid peavad omama selge ettekujutuse vastase kaevikutest, märkide nähtavusest ja tabamise võimalustest, ka laskepilude taga peidus olevate

märkide tulistamisest. Nii pealetungi- kui ka kaitselahingus tõuseb veel esikohale kiirus ilmunud märgi ootamatuks tabamiseks, mille jällegi peame omandama õppelaskeharjutustel.

Et anda laskureile õppelaskeharjutustel õpiseid, mis võimalikult lähedased lahingus ette tulevatele olukordadele, tulevad Kaitseliidu laskerajad vastavalt välja ehitada, mis hea tahtmise juures suuri raskusi ei sünnita.

Meie praegused „tulejooned“ tulevad ka uues laskekoolis osaliselt kasutamisele, kuid juurde tuleb ehitada kaevikud, mis annavad võimaluse välja õpetada teotsemist kaitselahingus, ja künkad, põllukraavid jne., mis võimaldavad kätte õpetada nende kasutamist pealetungil. Laskeradadel, mis asuvad soo servades ja üldse madalatel maadel, tulevad kaevikud ja teised varjed ehitada pooleldi maa peale.

Teiseks oluliseks vajaduseks uue laskekooli sissetoomisega on praeguste märkide joone täiendamine. Lahingus märgid ilmuvad nähtavale ainult lühikeseks ajaks ja jälle kaovad. Lahingmärk on inimest kujutav siluett, oma suuruselt jääb igal kaugusel üheks ja samaks, ainult märgi nähtavus on suuresti erinev kaugusest ja olukorrast, seega terve märgi tabamisvõimalused väga mitmesugused. Märkide jooned peavad kujutama varjatuid ja lahtiseid vastase laskekohti, märkide joon peab võimaldama lahingmärkide ilmutamist, liikuma panemist, kukkuvate kujude üles seadmist jne. Lahingus kuulide kukkumist ja üldse tuletagejärgi vaatleb laskur ise, sama põhimõtte on võetud sisse ka õppelaskeharjutustel lahingujude pihta, kus lasketagejärjed näidatakse peamiselt terve seeria äralaskmise järele. Mär-

kide jooned tulevad organiseerida nii, et las-
kuril oleks võimalus vaadelda oma tuletagejärgi:
mõni koorem liiva märkide joonele ja on „teh-
tud“.

§ 2.

Panen maksma 1. juunist s. a. arvates uued
klassiharjutused ja klassikatse-harjutused, mis
käesoleva käsukirja lisas avaldatud. Neil klas-
silaskureil, kes käesoleval laskehooajal juba
alanud klassiharjutuste laskmist ja neid kuni
1. juunini ei saa lõpule viia, alatud klassilaske-
harjutuste täitmine katkestada ja alata laskmist
uute harjutuste kohaselt.

Algajate ja II klassi harjutuste tabelis on
harjutus nr. 4 toodud kolmes variatsioonis.
Selle harjutuse täitmine õppelaskeharjutusena
ei ole nõuetav sellel juhtumisel, kui üks toodud
variatsioonidest on täidetud karikavõistlustel,
üksuste vahelistel või muudel võistlustel.

§ 3.

Kaitseliidu laskemääruste § 2 kustutada ja
asendada järgmiselt:

Klassis viibimise aeg ja lasketevõime ees-
märk on järgmiselt kindlaks määratud:

1) Algajad — mitte vähem kui 6 kuud;
eesmärk: õpetada laskuri tundma oma relva
jooksu 100 ja 200 m kaugusel ja välja koolitada
kaitseliitlane kindlaks laskuriks 100 ja 200 m
peale laskmises toetatud asendist;

2) II klassi laskurid (kes lasevad I klassi
harjutusi) — mitte vähem kui 1 aasta; eesmärk:
välja koolitada laskur 300 m peale lamades
käelt laskmises ja tutvustada teda põlvelt ning
püsti lasketingimustega;

3) I klassi laskurid (kes lasevad esilaskurite
klassiharjutusi), — mitte vähem kui 1 aasta;
— eesmärk: välja koolitada laskur 300 m peale

lahingmärkide pihta laskmisel, mille nähtavus 10 sek. ja rohkem;

4) esilaskurid (kes lasevad II kütide klassi harjutusi) — mitte vähem kui 1 aasta; eesmärk: välja koolitada kindel laskur mitmesuguste lahingmärkide tulistamiseks, mille nähtavus 6—10 sek. kuni 300 m kauguseni;

5) II klassi kütid (kes lasevad I kütide klassi harjutusi) — mitte vähem kui 1 aasta; eesmärk: välja koolitada kindel laskur kõigist asenditest 300 m peale ja mitmesuguste lahingmärkide tulistamiseks kuni 400 m kaugusele, mille nähtavuse püsivus kuni 6 sek.;

6) I klassi kütid (kes lasevad esikütide klassi harjutusi) — mitte vähem, kui 1 aasta: — eesmärk: välja koolitada kindel laskur näpsavaks laskmiseks ka kõige väiksemate ilmuvate, maastikul hästi moondatud, lahingmärkide pihta ja 600 m peale toetatud asendist laskmises;

7) esikütid mitte vähem kui 1 aasta; — eesmärk: välja koolitada kindel laskur mitmesuguste kuni 3 sek. püsivate lahingmärkide näpsavaks tabamiseks ja suuremate lahingmärkide tabamiseks kuni 600 m kaugusel.

§ 4.

„Kaitseliidu laskemääruste“ sõjaväepüssidest (muudatused ja täiendused I vihu juure 1932. a. väljaanne) § 9 kustutada ja asendada järgmiselt:

algajaile	4	harjutust;
II klassi laskureile	3	”
I ” ”	3	”
esilaskureile	3	”
II klassi kütidele	3	”
I ” ”	4	”
esikütidele	4	”

§ 11 kustutada ja asendada järgmiselt: Klassikatseks on igas klassis üks kontrollharjutus. Kontrollharjutus valitakse loosi läbi. Loosimist toimetatakse sarnase arvestamisega, et katse alguseks oleks võimalik tarvilisi märklaudu kohale toimetada, kuid loosimist ei või varem teha, kui 24 tundi enne katse algust. Kui kontrollharjutused valitud, ei tohi katsealune kuni kontrollharjutuste alguseni enam lasta sõjaväepüssist lahinglaskemoonaga. Selle nõude mittetäitjal tuleb uus kontrollharjutus valida ja valitavaks harjutuseks ei tohi olla tühistatud harjutus. Kui kontrollharjutusest ühes klassis korruga rohkem kui üks laskur osa võtab, siis lasevad kõik ühte ja sama harjutust.

§ 12 kustutada ja asendada järgmiselt: Klassikatse sooritamisele võib asuda, kui on täidetud klassiharjutusi (kordamisharjutused kaasa arvatud):

algajate klassis	3	harjutust;
II laskurklassis	3	"
I	3	"
esilaskurite klassis	3	"
II küttide klassis	3	"
I	4	"

Et klassikatsele pääseda, tuleb kõik ülalnimetatud arvul klassiharjutused täita.

§ 15 kustutada esimene lause ja asendada järgmiselt: „Kaitseliitlased, kes kontrollharjutuse klassikatseks täitnud, viiakse üle järgmisesse klassi“.

§ 15 teine lõige esimene lause kustutada ja asendada järgmiselt: „Esikütid peavad igal laskeperioodil täitma ühe kontrollharjutuse“.

§ 15 kolmas lõige kustutada.

§ 21 esimene lõige kustutada ja asendada järgmiselt: „Laskmiste läbiviimiseks on lubatud padruneid kulutada aastas järgmiselt“:

Klassi nimetus	Klassi- harju- tused	Klassi- harjut. korda- mine	Lahing- sisul. harjut.	Karika- võistlu- sed	Kokku
Algajad	23	5	—	12	40
II kl. laskurid	15	5	10	12	42
I „ „	14	5	10	12	41
esilaskurid	14	5	10	12	41
II kl. kütid	14	5	10	12	41
I „ „	36	5	10	12	63
esikütid	36	5	10	12	63

§ 5.

Uue laskekooli maksmahakkamisega muudan ära „Juhendid laskemoona nõudmiseks, väljaandmiseks ja arvestamiseks kaitseliidus“ § 2 ja asendan järgmiselt:

§ 2. Sõjaväepüssi laskurid:

- 1) algaja 28 padr.
- 2) kl. laskur 20 „
- 3) I kl. „ 19 „
- 4) esilaskur 19 „
- 5) II kl. küt 19 „
- 6) I „ „ 41 „
- 7) esiküt 41 „
- 8) jäädavalt kutses kinnitatud esiküt 41 padr.

Samade juhendite § 8 kustutada ja asendada järgmiselt:

a) Sõjaväepüssi laskurid.

- lahinglaskmise (lahing- ja ettevalmistuse harjutuse peale võib aastas iga küti ja klasilaskuri peale ära kulutada kuni 10 padr.;
- üksikute meeste lahingsisuliste laskmiste padrunite ülejääki võib kasutada lisapadrunite andmiseks teistele laskuritele ja kütidele ainult lahingsisuliste harjutuste jaoks.

J. Roska,
kindralmajor,
kaitseliidu ülem.

Algajate ja II klassi

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Padr. arv
1.	Püssi jooksu tundmaõppimine ja sihtpunkti selgitamine.	100	Kümneringiline märklaud, sihtpunktiks trapeets, mille alumine kitsam külg 20 sm allpool märgi südamikku.	Ükskõik missugusest toetatud asendist.	2
			"	"	3
			"	"	3
2.	Tiheduslaskmine lamades käelt	100	100 m kümneringiline. Sihtpunktiks trapeets.	Lamades käelt.	4
3.	Püssi jooksu tundmaõppimine, sihiku ja sihtpunkti selgitamine 200 m kaugusel. Täita enne karikavõistlust.	200	200 m kümneringiline.	Ükskõik missugusest toetatud asendist.	6

harjutuste tabel.

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine
Enne harjutuse täitmist laskejuhataja (või mõni teine hea laskur) laseb iga algaja klassi laskuri püssist 2 lasku ja näitab püssi omanikule need tabamused, et algajas usku süvendada tema püssi omadusse. Harjutus koosneb kahest osast: I osa — tiheduslaskmine. Lastakse 3 lasku ühe ja sama sihtpunktiga. Laskur pärast tiheduslaskmist läheb isiklikult märgi juure, kus laskejuhataja seletab laskurile vajalised parandused, nagu sihiku ja sihtpunkti muutmises, üleminekuks tabamuslaskmise peale. II osa — tabamuslaskmine. Pärast tiheduslaskeharjutuse täitmist laskur laseb sama märgi pihta 3 lasku. Lastakse üksiklaskudega. Esiteks lastakse 3 proovilasku, mille põhjal õige sihtpunkt kindlaks määratakse, selle järele lastakse üks 3-lasuline seeria.	I osa. Kõik 3 tabamust peavad mahtuma 30 sm läbimõõduga ringi. II osa. 3 kuuli K. T. P. asetus peab olema vähemalt 5 ringi piires. Silmade summa 16. Seeria lasud peavad andma silmade summa mitte alla 18.	Piirama- ta. ” ” ” ” ”	Pärast mõ- lema lasu laskmist. I osa. Terve seeria ärалaskmise järele. Iga lasu järele. ” ”

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Padr. arv
4.	Laskeharjutus lamades toelt asendist	200	200 m kümneringiline.	Lamades toelt.	5
	või	200	Roheline kolmandikkuju.	"	5
	või	200	Lamav laskur.	"	5

Klassikatse II laskurite

Klassikatse harjutuseks II klassi pääsmiseks loosi

I klassi laskurite

1.	Püssi jooksu tundmaõppimine, sihiku ja sihtpunkti selgitamine 300 meetril.	300	300 m kümneringiline.	Ükskõik misugusest toetatud asendist.	6
2.	Laskeharjutus lamades käelt asendist lahingkuju pihta.	300	Ilmuv kolmandikkuju.	Lamades käelt.	3
3.	Laskeharjutus kahest asendist.	300	300 m kümneringiline.	Põlvelt 3 pdr. Püsti 3 pdr.	6

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine
—	25 silma.	Piira- mata.	Iga lasu järele.
—	3 tabamust.	"	"
—	2 tabamust.	"	"

klassi pääsmiseks.

läbi valitakse üks variatsioon klassiharjutus No 4-st.

klassiharjutuste tabel.

Esiteks lastakse 3 proovilasku, mille põhjal õige sihtpunkt kindlaks määratakse, selle järele lastakse üks 3 lasuline seeria.	Seeria lasud peavad andma vähemalt 20 silma.	Piira- mata.	Proovilasud terve seeria järele. Harjutuslasud. Iga lasu järele.
Laskur asub lamades asendis, püss laetud 3 padruniga. Kuju ilmub 15 sekundiks, laskur võtab püssi palge ja tulistab, kuju ilmub uuesti 15—20 sek. vaheaja järele, laskur paneb püssi palge ja tulistab teist korda jne.	Kuju tabada vähemalt 1 kuuliga.	Kuju ilmub 15 sek. iga lasu tarvis.	Terve seeria järele.
Lastakse üksiklaskudega.	Kõik kuulid peavad olema ringides, nendest pooled mustas südamikus.	Piira- mata.	Iga lasu järele.

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Padr. arv

Klassikatse harjutused

1.	Klassikatse I laskurite klassi pääsmiseks.	300	Lamav laskur	Lamades käelt.	4
2.		300	Kolmandikkuju	Lam. käelt 3 pdr., põlvelt 3 pdr.	6

Klassikatse harjutus valitakse loosi läbi —

Esilaskurite klassi

1.	Varitsev laskeharjutus ilmuva kaju pihta.	300	Rinnakuju (Lahinglaskmise kool joon. nr. 3 II variant.)	Lamades käelt.	4
2.	Varitsev laskmine kae- vikust või varje tagant ilmuva kaju pihta.	300	Lamav laskuri kaju.	Püsti kaevi- kust või var- je tagant toe- tatud püssi- ga.	5
3.	Varitsev laskmine vas- tase laskepilusse ilmu- va kuulipilduri pihta	200	Kk. laskepilu — värvilt valge, las- kemärgi tähenda- miseks tõstetak- se laskepilu taga must (Lahinglask- mise kool joon. nr. 2) peakuju.	Kaevikust püsti toelt.	5

v õ i

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine

I laskurite klassi pääsmiseks:

	2 tabamust.	Iga lask 15 sek. jooksul.	Iga lasu järele.
Asendite valiku järjekord vaba.	3 tabamust.	"	"

kas harjutus nr. 1 või harjutus nr. 2.

harjutuste tabel.

Kuju ilmub 10 sekundiks ja kaob, ilmutamine kor- dub 10—20 sek. vaheae- gade järele 4 korda. Las- kur enne kuju igakordset ilmutamist asub tulepo- sitsioonil laetud püssiga, püss kaitsevinnastamata, laskevalmis; lae kaba võib olla toetatud õlga.	Kuju tabada vähe- malt 2 kuuliga.	Iga lasu peale 10 sek.	Esimesed 2 lasku näida- takse iga lask. Pärast seda 2 lasu järele.
Sama, mis harjutus nr. 1.	Kuju tabada vähe- malt 3 kuuliga.	"	"
Laskur asub kaevikus — ülesandega võtta tule alla vastase klp. laskepilu, kui sellesse ilmub kuulipil- dur. Laskuril püss laa- ditud laskevalmis. Kuju ilmutatakse viis korda à 10 sek. 10—20 sek. vahe- aegade järele.	Laskepilus olev kuju tabada vähe- malt 2 kuuliga.	"	Terve seeria järele. Vaat- lus enese või vaatleja abil.

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Padr. arv
3-a.	Varitsev laskmine ilmuva peakuju pihta.	200	Peakuju (Lahinglaskmiskooljoon. nr. 2).	Kaevikust püsti toelt.	5

Harjutus nr. 3-a lubatakse lasta niikaua, kuni

Klassikatse esilaskurite

1.	Klassikatse esilaskurite klassi pääsmiseks.	300	Ilmuv lamav laskuri kuju.	Lamades käelt.	5
2.		300	300 m kümneringiline.	Lam. käelt 5 pdr. põlvelt 3 pdr. püsti 2 pdr.	13

Klassikatse harjutus valitakse loosi läbi-

II klassi küttilde

1.	Laskeharjutus püsti asendist.	300	300 m kümneringiline.	Püsti käelt.	5
2.	Näpsav laskmise harjutus.	300	Ilmuv lamav laskuri kuju.	Kaevikust püsti toelt või varju tagant.	5

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine

Sama, mis harjutus nr. 1 juures, kuid kuju ilmutatakse 5 korda.	Kuju tabada vähemalt 3 kuuliga.	Iga lasu peale 10 sek.	Terve seeria järele. Vaatlus enese või vaatleja abil.

laskerada ei ole nõuetekohaselt sisse seatud.

klassi pääsmiseks :

Laskur asub tulejoonel püss laetud laskevalmis, kuju ilmudes paneb palge ja tulistab. Kuju ilmutatakse 10—20 sek. vaheaegade järele, igakordselt 10 sekundiks.	Kuju tabada vähemalt 3 kuuliga.	Iga lasu peale 10 sek.	Iga lask näidatakse.
Esiteks lastakse 3 proovilasku ja selle järele igast asendist seerialasud. Asendite järjekord laskuri valiku järele.	Katselasud peavad andma vähemalt 70 silma.	Piiramata.	„

kas harjutus nr. 1 või harjutus nr. 2.

klassiharjutuste tabel:

—	30 silma.	Piiramata.	Iga lasu järele.
Laskuril püss laetud palges. Kuju ilmutatakse 5 korral kuueks sekundiks 15—20 sek. vaheaegade järele.	Kuju tabada vähemalt 3 kuuliga.	Iga lasu peale 6 sek.	Terve seeria järele.

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Padr. arv
3.	Näpsav laskmise harjutus	200	Lahtises laskepilus olev must rinna-kuju.	Kaevikust lamades toelt	4
	või				
3-a.	Laskeharjutus 400 m peale lamades käelt.	400	Kolmandikkuju.	Lamades käelt.	4

Märkus: Harjutus nr. 3-a võib lasta senikaua, kuni

Klassikatse II kütide

1.	Klassikatse II kütide klassi pääsmiseks	300	300 m kümnerin- giline.	Lam. käelt 5 põlvelt 3 püsti 2	1
2.	või	300	Näpsav laskmine lamava laskuri- kuju pihta.	Püsti kae- vikust.	5

Klassikatse harjutus valitakse loosi läbi —

I klassi kütide

1.	Laskeharjutus liikuva kuju pihta.	300	Kolmandikkuju.	Kaevikust toetatud püssiga.	4

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine
Laskepilus ilmub aegajalt vaatleja (must rinnakuju). Eest vaadates on laskepilu valge, kuid kuju ilmudes läheb tumedaks. Laskur asub ooteasendis, püss laskevalmis.	Laskepilus olevat kuju tabada vähemalt 2 kuuliga.	Kuju ilmub 10—20 sek. vaheaegade järele laskepilusse, kus vaatleb 6 sek. ja jälle kaob.	Iga lasu järele.
Lastakse üksiklaskudega.	Kuju tabada 2 kuuliga.	Iga lask 10 sek. jooksul.	Iga lask näidatakse.

laskerada ei ole nõuetele vastavalt välja ehitatud.

klassi pääsmiseks:

Esiteks lastakse 3 proovilasku ja selle järele seerialasud.

Seerialasud
80 silma.

Piiramata.

Iga lasu järele.

Vähemalt 2 tabamust.

50 sek. terve seeria peale.

Terve seeria järele.

kas harjutus nr. 1 või harjutus nr. 2.

klassiharjutuste tabel.

Kuju liigub kiirusega 2 m/sek. Laskur enne kuju liikumist asub tulejoonel, püss laskevalmis, kuju liikuma alates võib lasta. Paigalseisvat kuju ei tohi tulistada.

Kuju tabada 2 kuuliga.

Kuju liikumise aeg ühes suunas, üks lask.

Iga lasu järele.

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Patr. arv
2.	Kukkuva kuju pihta laskeharjutus.	400	Kukkuv kolmandikkuju	Kaevikust toetatud püssiga.	4
3.	Harjutus näpsavaks laskmiseks.	200	Kaetud laskepiluse ilmuv peakuju (Lahinglaskmise kool joon. nr. 2).	"	5
3-a.	v õ i	300	Ilmuv lamav laskuri kuju.	Lamades 3 pdr. põlvelt 3 pdr.	6

Märkus: Harjutus nr. 3-a on lubatud lasta

Klassikatse I küttide

1.	Klassikatse I küttide klassi pääsmiseks	300	300 m kümneringiline.	Lam. k. 5 pdr. põlvelt 5 " püsti 5 "	18
	v õ i				
2.	"	200	Kaetud laskepiluse ilmuv peakuju (Lahinglaskmise kool joon. nr. 2).	Kaevikust toetatud püssiga.	5

Klassikatse harjutus valitakse loosi

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine
— Kaetud laskepilu paistab tulejoonel viibivale laskurile valgena. Aegajalt tõstetakse otse laskepilu taga must peakuju üles, mille tõttu laskepilu tumedaks läheb. Kuju püsib laskepilus 5 sek.	4 kujust tabada ja kukutada kaks kuju. Laskepilu taga üles tõstetavat kuju tabada 3 kuuliga.	Iga lask 6 sek. Iga lask 5 sek.	Terve seeria järele. "
Laskur asub tulejoonel ettenähtud laskeasendis, püss laaditud — laskevalmis. Kuju ilmutatakse 5 sekundiks iga asendi tarvis kolm korda 10—20 sek. vaheaegade järele.	Kuju tabada kummastki asendist 2 kuuliga.	Iga lask 5 sek.	Iga asendi järele.
senikaua, kuini laskerada ei ole vastavalt välja ehitatud.			
klassi pääsmiseks.			
Esiteks lastakse 3 proovilasku, selle järele igast asendist 5 katselasku. Iga lask näidatakse.	130 silma.	Piiramata.	Iga lasu järele.
Samuti kui klassiharjutus nr. 3.	Kuju tabada 4 kuuliga.	Iga lask 5 sek.	Terve seeria järele.
läbi — kas harjutus nr. 1 või harjutus nr. 2.			

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Pdr. arv

Esiküttide klassi

1.	Näpsav laskmine.	300	Ilmuv lamav laskuri kuju.	Lamades käelt.	5
2.	Püssi jooksu tundmaõppimine, sihiku ja sihtpunkti selgitamine uuel kaugusel.	600	600 m kümneringiline.	Ükskõik mis-sugusest toetatud asendist.	8
3.	Näpsav laskmine.	200	Kaetud laskepiluse ilmuv must peakuju (Lahinglaskmise kool joon. nr. 2).	Kaevikust toetatud püssiga.	5
4.	Harjutus kolmest asendist.	300	300 m kümneringiline.	Lam. 5 pdr. põlvelt 5 " püsti 5 "	18

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine

harjutuste tabel.

Laskur lamab tulejoonel, püss laetud laskevalmis. Kuju ilmutatakse iga kord 5 sekundiks 10—20 sek. vaheaegade järele.	Kuju tabada vähemalt 4 kuuliga.	Iga lask 3 sek.	Iga lasu järele.
Esiteks lastakse 3 proovilasku, mille järele õige sihik ja sihtpunkt kindlaks määratakse, selle järele lastakse üks kolmelasuline seeria.	Kõik seeria (5 kuulili) tabamused peavad olema vähemalt 5 ringi piirides.	Piiramata.	"
Kaetud laskepilu paistab tulejoonel asuvale kütile läbi ja on valge. Aegajalt tõstetakse otse laskepilu taga must peakuju üles, mille tõttu laskepilu mustana paistab. Kuju püsib laskepilus 3 sekundit. Laskur enne kuju ilmumist asub laskevalmis asendis ja varitseb ilmuvat vastast.	Kuju tabada 4 kuuliga.	Iga lask 3 sek.	Terve seeria järele.
Esiteks lastakse 3 proovilasku, selle järele igast asendist 5 lasku. Asendite järjekord laskuri valida.	Vähemalt 130 silma.	Piiramata.	Iga lasu järele.

Harjutuse nr. nr.	Harjutuse otstarve ja iseloom	Kaugus mtr.	Märklaud	Asend	Padr. arv

Klassikatse esiküttide

1.	Klassikatse esiküttide klassi pääsmiseks.	300	300 m kümneringiline.	Lam. 10 pdr. põlv. 10 " püsti 10 "	36
2.	" või	200	Kaetud laskepilu- se ilmuv peakuju.	Kaevikust toetatud püssiga.	5

Klassikatse harjutus valitakse loosi läbi

Laskeradade korraldamine lahing- ilmeliste laskeharjutuste täitmiseks.

Laskeharjutuste täitmine, mis Kaitseliiduülema käsukirjaga 6. maist 1935. a. nr. 34 maksmata pandud, seab üles teatud tingimusi laskeradadele. Tulejoonel peavad olema kaevikud, laskepesad, kraavid, põllupeenrad ja muud lahingvälja laskekohad. Märkide joon peab võimaldama ilmuvate, kukkuvate, liikuvate ja teiste lahingmärkide ülesseadmist. Laskeradadel peab valitsema n. n. „lahingvälja kultuur“. Meil praegu olevad laskerajad ei võimalda seda. Neid tuleb ümber korraldada.

Allpool on toodud jooniseid laskeradade, tule- ja märkide joonte täiendamisest.

Et praegused tulejooned ka edaspidi kasutamist leiavad, tulevad kaevikud ja teised ehitised valmistada mõni meeter ettepoole ehk tagapoole praeguseid tulejooni, sest lahingsisu-

Märkused harjutuste läbiviimise kohta	Tabamistingimused	Aeg	Tabamuste näitamine

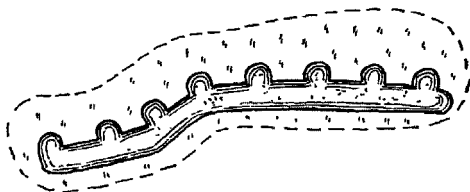
klassi pääsmiseks:

Iga asendi eel võib lasta 2 proovilasku. Igast asendist 10 katselasku. Asendite järjekord vaba.	Vähemalt 260 silma.	Piiramata.	Iga lasu järele.
Samuti kui klassiharjutus nr. 3.	Kuju tabada 4 kuuliga.	Iga lask 3 sek.	Terve seeria järele.

— kas harjutus nr. 1 või harjutus nr. 2.

liste laskeharjutuste täitmisel ei avalda mõni meeter vahet kauguses lasketagajärgedele mingit mõju.

Joon. nr. 1 ja 2 on toodud harilik kaevik kahes variatsioonis. Joonisel nr. 1 on üksikud laskepesad plaanis. Üksikuid laskepesi ühendab ühenduskraav püsti liikumiseks.

Joon. 1.

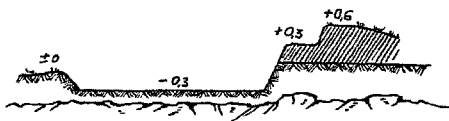
Kaeviku plaan laskepesade ja ühenduskraaviga.

gemise vältimiseks hagude, lattide või laudadega.

Kohtades, mis ei võimalda kaeviku ehitamist maasse (kaljud, soine maapind), ehitatakse pinnapealne kõrge eesvalliga kaevik (joon. 3).

Joon. 3.

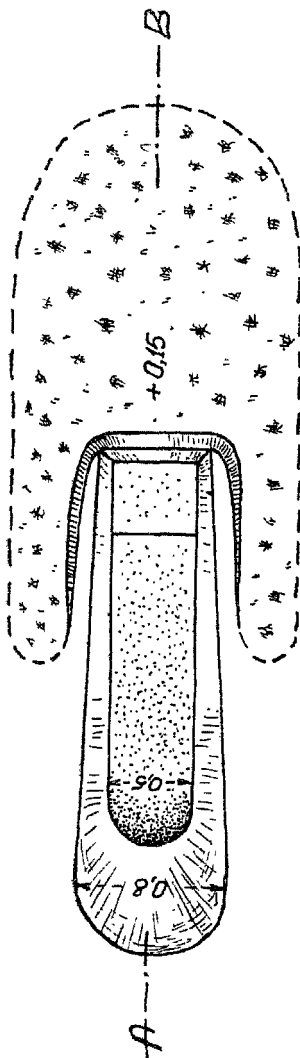
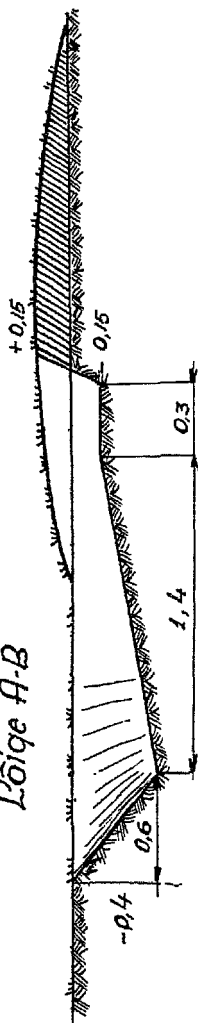
Pinnapealne kaevik (Pioneer eesk. § 267) põlvelt laskmiseks.

Joon 4 näitab üksiklaskuri pesa lamades asendist, missuguse laskur kaevab lühiajalistel peatustel lahingus. Selle juures laskur valmistab labidaga mullavalli relva toetamiseks ja enda varjamiseks. Valli varjus ta kaevab enda kõrvale 40—50 sm laiuse lohu, mida tahapoole roomates pikendab ja süvendab. Lohust välja-kaevatud mullast moodustatakse eesvall. Eesvalli kõrgus harilikult ei ületa 20 sm. Valli asemel võib tarvitada esialgseks kattedeks ka täidetud mullakotti.

Märkide joon, mis lahingolukorras on vaenlase laskekohti, tuleb täiendada ja välja ehitada nii, et see võimaldaks mitmesuguste lahingmärkide ilmutamist, liikuma panemist, kukkuvate kujude ülesseadmist. Märkide joon peab võimaldama kujutada vastase asetust ja teotsemist lahtiste ja kaetud laskepilude taga jne. See kõik pakub võimalust tutvuneda laskuril märkide nähtavuse ja tabamusvõimalustega ligikaudugi lahingolukorras.

Allpool on toodud näited märkide joonte täiendamisest ja väljaehitamisest. Joon. 5., 6. ja 7. — vastase lahtiste ja kaetud laskepiludega kaevik (märkide joon). Kaeviku eesvall

Lõige A-B

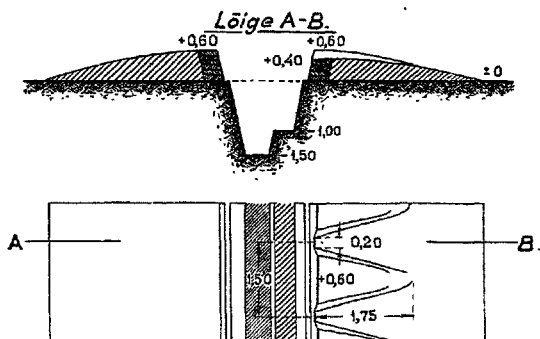

Joon. 4.

Laskurpesa laskmiseks lamades (Pioneer eeskiri § 249).

ühes laskepiludega on lubatud mul-
last ehitada ainult neil laskerada-
del, kus muldvallisse sattunud kuulide või-
malikud rikošetid ümbruskonna julge-
olekule ei ole hädaohtlikud.

Kõigil teistel laskeradadel, kus eesvalli sat-
tunud kuulid rikošettide tõttu kardetavad, tu-
levad eesvallid ehitada puunottidest, kastidest,
— üldse materjalist, mis rikošettide andmise
absoluutselt kõrvaldab.

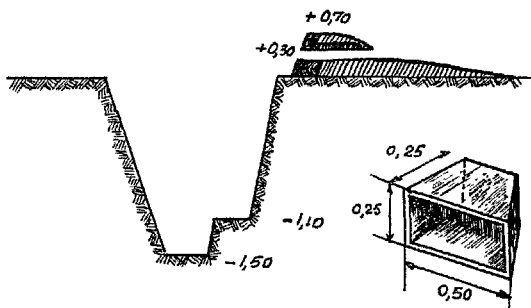
Joon. 5.

Kaevik lahtise laskepiluga. Lahtise laskepilu küljed laie-
nedes vastase poole (Pioneer eeskiri § 425).

Lahingmärkide seadeldisi ja laskepilusid võib
ehitada näitajate varjendi (kraavi) ja kuuli-
püüdevalli vahele.

Joon. nr. 5 — lahtise laskepiluga kaeviku
plaan ja selle läbilõige. Kaeviku laskepilu kül-
jed laienevad vastase (meie tulejoone) poole.

Joon. nr. 6 — kaetud laskepiluga astmega kaevik.

Joon. 6.

Kaetud laskepiluga kaevik. Laskepilu katmiseks tarvitatakse latte või laudu ja mulda. Pilude raamid võivad olla valmistatud laudadest (Pioneer eesk. § 426).

Laskepilu raamid valmistatakse laudadest.

Kaetud laskepilu taha asetatakse mingisugune valge märklaud (kuulipüügi valli puunottide otsad lubjatakse valgeks), mis kergendab märgi ilmumise vaatlemist laskepilusse.

Joon. nr. 7 — kaetud ja lahtine laskepilu ja ilmuvate märkide seadeldis.

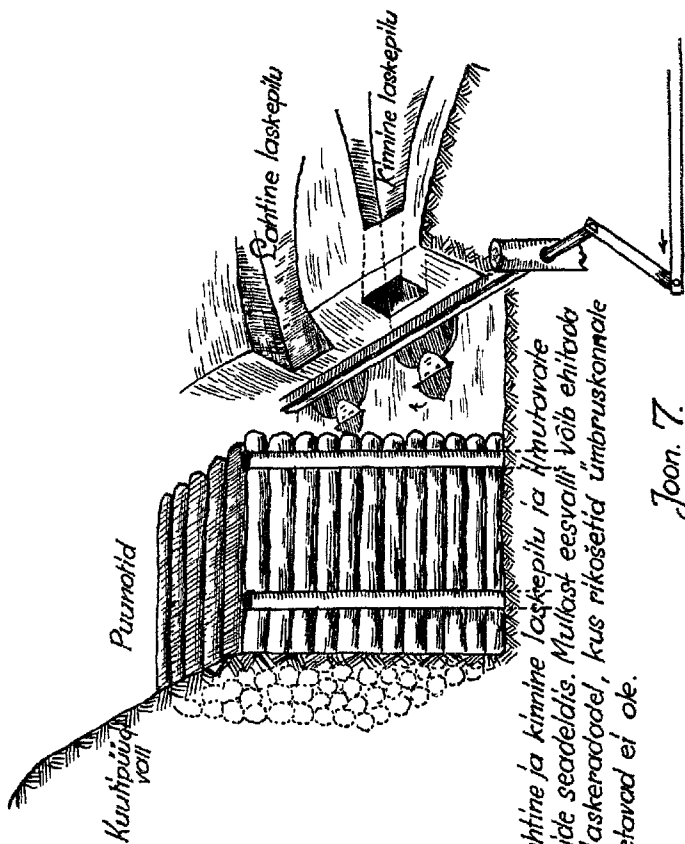
Joon. nr. 8 — eesvalli kujutavad puunotid, kastid, mis ei anna hädaohtlikke rikošette.

Laskepilu taga ilmuvad märgid on samad mis on pöörleval võllil joon. nr. 7.

Joon. nr. 9 — kukkua kaju seadeldis.

Joon. nr. 10 — sisseseade liikuva märgi käimapanemiseks:

- a — raamistik ratastel märgi asetamiseks;
- b — süvend puust valmistatud roobastega;
- c — vaiad blokkidega märgi vedamise trossi ehk kõie libisemiseks;
- d — ratas soonega, mille ümber ühe ringi

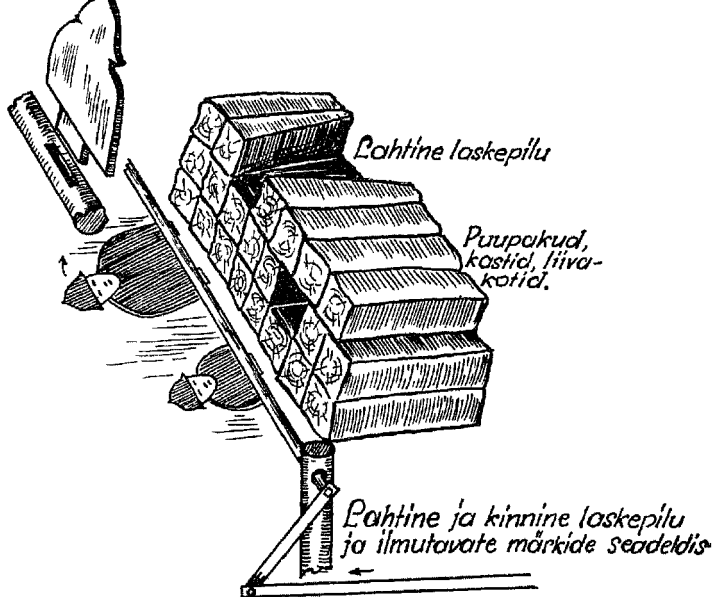

Joon. 7.

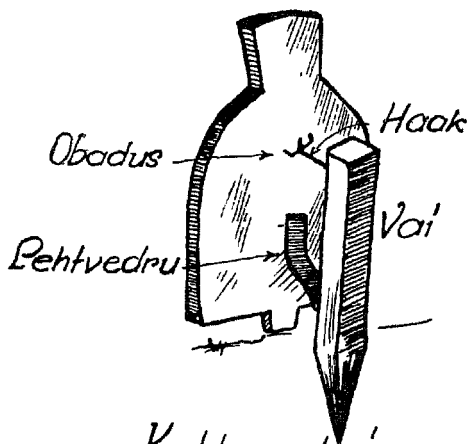
teeb märki liikuma panev tross ehk köis;

e — ratta küljes olev vânt, mille abil ratta (d) pööratakse ja mis paneb liikuma märgi;

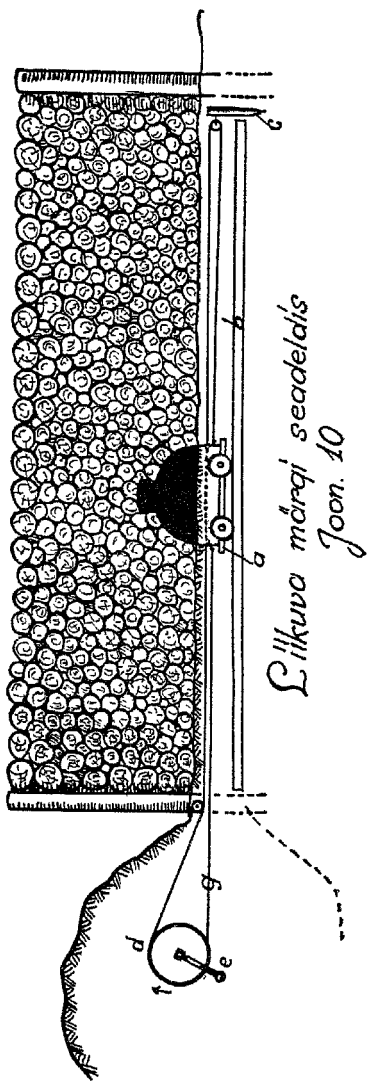
g — tross ehk köis.

Joon. 8.

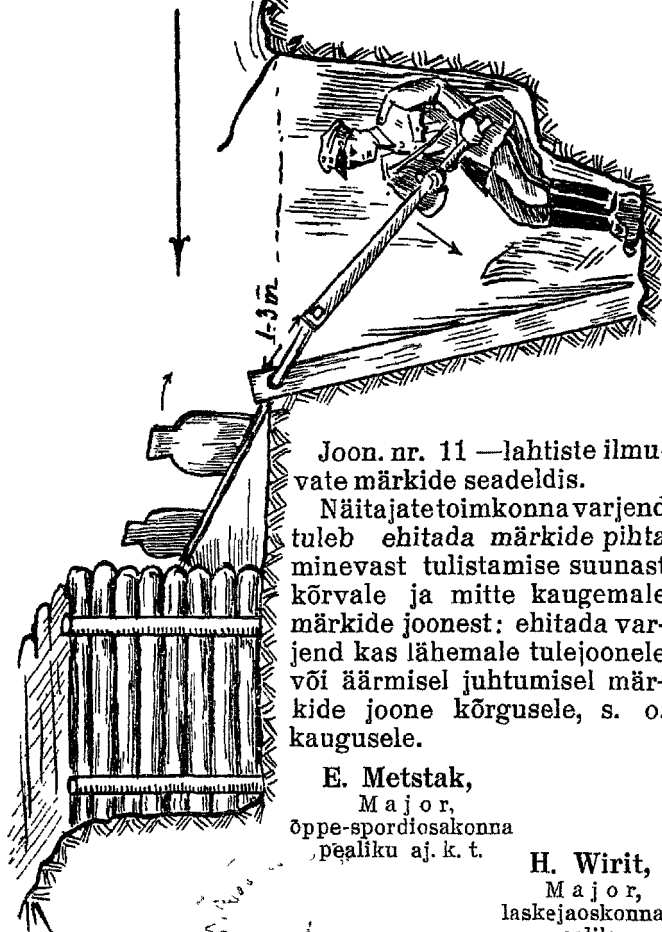
Kukkuva kuu seadeldis
Joon. 9.

*L'ikuvu m'arqi seadeldis
Joon. 10*

Joon. nr. 11.
Lahtiste il-
mutavate
märkide sea-
deldis.

Joon. nr. 11 — lahtiste ilmu-
vate märkide seadeldis.

Näitajatetoimkonna varjend
tuleb ehitada märkide pihta
minevast tulistamise suunast
kõrvale ja mitte kaugemale
märkide joonest: ehitada var-
jend kas lähemale tulejoonele
või äärmisel juhtumisel mär-
kide joone kõrgusele, s. o.
kaugusele.

E. Metstak,

M a j o r,
õppe-sportiosakonna
pealiku aj. k. t.

H. Wirit,

M a j o r,
laskejaoskonna
pealik.